

Newsletter

4. ČÍSLO

říjen 2017

Úvodní slovo

Vážení čtenáři, do rukou, nebo spíše na obrazovky Vašich monitorů, tabletů či telefonů, se dostává letošní čtvrté číslo Knihovního newsletteru. Na co se můžete těšit?

Velkou změnu představuje chystané Obecné nařízení o ochraně osobních údajů známé jako GDPR. Pod jeho pokličku se snažil nahlédnout v úvodním článku Antonín Vaishar. Ten se stal také prvním vyzpovídáním knihovníkem a začal tak nový, pravidelný seriál rozhovorů s lidmi, kteří v knihovnách VUT pracují.

Dále pokračujeme v představování knihoven VUT - v tomto čísle Vám svou knihovnu a její služby přiblíží kolegyně z Knihovny FCH.

Letos poprvé došlo k vyčerpání Fondu Open Access, který spravuje Ústřední knihovna. Potěšující zprávou je, že se podařilo Fond navýšit na celkových 1,4 mil Kč.

S otevřeným přístupem také souvisí propagační akce, na kterou Vás srdečně zvou - Týden otevřeného přístupu (Open Access Week) se bude konat v týdnu od 23. října a na středu 25. října jsme pro Vás připravili sérii zajímavých školení, které se uskuteční na FS1.

Příjemné čtení.

Martin Fasura
ředitel Ústřední knihovny

Problematika GDPR se týká i knihoven

Slyšeli jste o problematice ochrany osobních údajů, která teď hýbe světem zejména firem a státních institucí? Nejiná je pozice na VUT a také v knihovnách.

GDPR (General Data Protection Regulation, česky Obecné nařízení o ochraně osobních údajů) je nová legislativa EU, která výrazně zvýší ochranu osobních dat občanů a vstoupí v platnost 25. května 2018. Obecné nařízení nahradí současnou právní úpravu ochrany osobních údajů v podobě směrnice 95/46/ES a související zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Do té doby musí všichni, kterých se nařízení týká (a to je prakticky každý, kdo shromažďuje nebo zpracovává osobní údaje, tedy i VUT a jeho knihovny), zrevidovat své informační systémy a postupy nakládání s osobními údaji. Oproti stávající úpravě dojde k rozšíření práv subjektů údajů (tedy studentů, zaměstnanců atd.) o právo vznést námitku proti zpracování a o právo na výmaz osobních údajů. Subjekt

by měl mít rovněž přístup k údajům, které jsou o něm shromažďovány, a to ideálně přímo a on-line. Dochází také k rozšíření definice osobních údajů o různé technické parametry jako e-mail, IP adresa nebo cookies. Zpracovatel údajů bude mít také povinnost únik či ohrožení osobních údajů hlásit Úřadu pro ochranu osobních údajů nejpozději do 72 hodin od zjištění incidentu.

Nejzásadnější opatření ve smyslu GDPR je možno na VUT očekávat na globální úrovni, ale je zřejmé, že revize a úpravy procesů se nevyhnou ani jednotlivým knihovnám a ostatním organizačním jednotkám, obzvláště pokud provozují lokální informační systémy.

Čtenáři mohou očekávat zvýšenou informovanost o tom, jakým způsobem, za jakým účelem a v jakém rozsahu

jsou jejich údaje shromažďovány. V některých případech budou muset aktivně poskytnout souhlas se zpracováním (tam, kde nebude jiný zákonný důvod pro zpracování). Rovněž budou muset být upraveny procesy a infrastruktura systémů tak, aby mohlo dojít k naplnění práva na výmaz. Chcete-li se dozvědět o problematice GDPR více, dobrým úvodem jsou webové stránky <https://www.gdpr.cz/>, ze kterých ostatně čerpal i tento článek.

(av)

Rozhovor s knihovníkem

Na tomto místě bychom vám rádi v krátkých článkách představili zaměstnance knihoven VUT. Pozvání k prvnímu rozhovoru přijal Antonín Vaishar, systémový knihovník Ústřední knihovny.

Co je přesně náplní tvé práce?

Předně je to správa knihovního systému Aleph. Nastavení, řešení problémů - o to se dělím s kolegyní. Pak je to propojování Alephu s dalšími systémy, typicky s informačním systémem školy - nahrávání čtenářů, záznamů závěrečných kvalifikačních prací atd. Mám také na starosti hromadné výstupy ze systému a hromadné úpravy dat. I když v oblasti IT za nás spoustu věcí řeší CVIS, stále ještě zbývá i nějaká práce pro mě. Provozujeme nějaké weby, discovery systém Primo, proxy server pro přístup k e-zdrojům atd. V neposlední řadě se také občas mrknu na zaměstnanecké počítače a počítače v naší studovně. A součástí mé práce je pochopitelně i trocha toho papírování.

Studoval jsi knihovnictví nebo jsi mimo obor?

Nejprve jsem studoval knihovnickou VOŠku, když ještě sídlila na Hapalově ulici v Řečkovících, poté jsem absolvoval magisterský program na KISK FF MU. Bez vyznamenání. Takže ano, jsem vystudovaný knihovník, ale to mi nebrání, cítit se často mimo obor :-).

Co tě na práci nejvíc baví?

Nejvíc mě asi stále baví automatizace. Když po vynaložení úměrného úsilí vypočítám pár řádků kódu, které v důsledku ušetří práci a čas, či dokonce umožní něco, co by ručně bylo téměř nerealizovatelné. Typická modernita, téměř industrializace. Kupodivu mě nijak zvlášť nenaplnuje ten zmíněný praktický efekt a původní účel - když tato „udělátka“ aplikuji v praxi, teď již bez úsilí, a lidé jsou neskonale vděční, protože za ně udělám spoustu práce.

Změnilo se za ty roky, co pracuješ v knihovně, něco? Jakou největší změnu jsi zaznamenal?

Obor jako celek nesleduji, ale pár praktických poznatků mám. Mám dojem, že u nás přeci jen trochu vzrostl politický význam knihoven, alespoň v rámci univerzit. Jedním z důvodů nepochybně bude jejich přínos při akvizici a zpřístupňování elektronických zdrojů a možná také jejich pedagogická činnost. Dále se do současného knihovnictví promítly různé frikulínské marketingově managementské trendy orientace na uživatele. Přesun od objektu k subjektu. Dříve byl podstatou knihovnictví důkladný a důsledný popis pramenů. Teď se spíš řeší, jak to dostat pod nos uživateli.

Proč by podle tebe měli studenti nebo učitelé chodit do knihovny?

Je určitě více „správných“ odpovědí. Knihovna je (ať už fyzická nebo virtuální prostřednictvím různých elektronických systémů) přesně to místo, kde se nejen studentům, ale i učitelům dostane kvalitních odborných zdrojů a dalších informací nutných k absolvování studia či úspěchu v zaměstnání. Student se zde dozví, jak správně citovat, pedagog (potažmo vědec) se dozví, jak a kde publikovat a knihovna mu v tomto také poskytne podporu. V knihovně se potká taky mnoho zajímavých lidí.

Zajímá tě i jiný obor? Co bys třeba chtěl vyzkoušet?

To je těžká otázka, můj „obor“ je tak široký, že můžu dělat spoustu různých věcí, a stále být v něm.

(js)

Služby Ústřední knihovny

Fond na podporu otevřeného přístupu

Ústřední knihovna již od roku 2014 spravuje Fond Open Access. Ten umožňuje autorům čerpat dotaci na zaplacení poplatku za publikování v plně otevřených časopisech. Zájem o tuto dotaci rok do roku stoupá a v září 2017 musela ÚK poprvé ukončit příjem žádostí dříve, než s koncem roku - veškeré přidělné finance byly totiž vyčerpány! Podpořeno z Fondu bylo 21 článků.

Ihned jsme požádali o navýšení alokovaných prostředků a díky panu rektorovi a jeho Dodatku č. 1 k Rozhodnutí č. 17/2017 je nyní k dispozici dalších cca 500 tis. Kč. Od roku 2014 již bylo takto podpořeno 60 článků. Článek musí vyjít v plně otevřeném časopise, který je zařazen v databázi Doaj.org. Článek musí být zároveň publikován pod veřejnou licencí (Creative Commons). Maximální výše dotace je 3000 USD. Do 14 dní po publikaci článku musí autor vložit plný text do Digitální knihovny VUT.

NEWSLETTER VYDÁVÁ

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA VUT V BRNĚ

ADRESA: Antonínská 548/1, 601 90 Brno
EMAIL: info@lib.vutbr.cz

VYDÁNÍ PŘIPRAVILI

TEXTY: MARTIN FASURA
VERONIKA FILÍPKOVÁ
ZDEŇKA KUČEROVÁ
JAN SKŮPA
ANTONÍN VAISHAR
FOTO FCH: ARCHIV KNIHOVNY FCH

PŘIHLÁSIT SE K ODBĚRU

NEWSLETTER.LIB.VUTBR.CZ

Knihovna Fakulty chemické se představuje

Knihovna Fakulty chemické se původně jmenovala Areálová knihovna VUT a sloužila studentům FCH a studentům FEKT. V roce 2008 se osamostatnila. Po přestěhování Ústavu soudního inženýrství do objektu Fakulty chemické již více jak dva roky slouží i jeho studentům a zaměstnancům. Nově poskytuje své služby i pro zaměstnance Institutu celoživotního vzdělávání.

I když knihovna patří mezi ty menší na VUT, počet registrovaných uživatelů přesahuje 1700 a počet výpůjček za rok dosahuje téměř 11 tisíc.

Knihovní fond obsahuje v současnosti více jak 24 tisíc knihovních jednotek, z toho 13 tisíc ve volném výběru. Najdete zde odborné knihy a skripta

v hlavně českém a anglickém jazyce, ale i například ve slovenském jazyce. K vypůjčení nabízí i odborné časopisy. Knihovní fond je sestaven podle oborů vyučovaných na jednotlivých ústavech. Knihovna nabízí uživatelům tyto služby:

- absenční a prezenční výpůjčky,
- meziknihovní výpůjční služby (MVS) a mezinárodní meziknihovní služby (MMVS),
- reprografické služby (černobílý i barevný tisk, kopírování, skenování),
- 34 stolních počítačů s přístupem na internet,
- 46 studijních míst se zásuvkami.

Od začátku aktuálního semestru bude uživatelům sloužit nová multifunkční

kopírka. Studenti na ní mohou nejen kopírovat, ale i skenovat přímo do počítačů v knihovně a tisknout (barevně i černobíle) na formát A3 a A4. Stejně jako v ostatních knihovnách VUT lze z počítačů přistupovat do elektronických databází.

Věděli jste, že Fakulta chemická a s ní i její knihovna letos oslaví 25. výročí svého znovuzaložení?

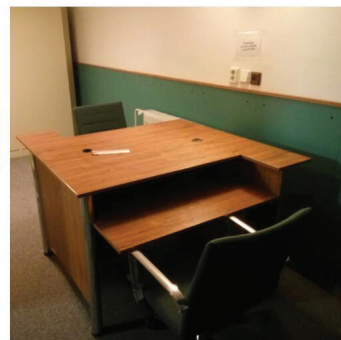
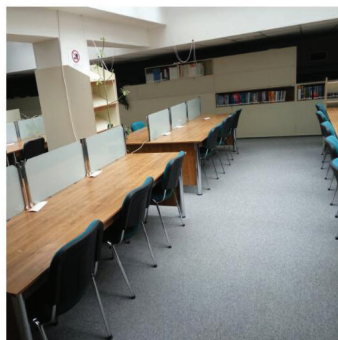
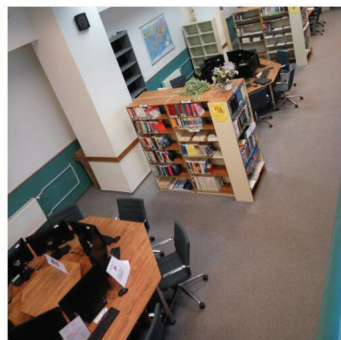
Knihovna je během semestru otevřena ve všední dny:

Pondělí – čtvrtek: 9:00 – 16:00

Pátek: 9:00 – 14:00

Informace o změnách otevírací doby naleznete na stránkách knihovny: <http://www.fch.vut.cz/cs/knihovna.html>

(zk, vf)

Týden otevřeného přístupu 2017

Stalo se tradicí, že se Ústřední knihovna připojuje k mezinárodnímu Týdnu otevřeného přístupu (Open Access Week - openaccessweek.org). Tato propagační akce na podporu otevřeného přístupu se koná již od roku 2009.

Letošní rok se akce koná v týdnu od 23. října. My jsme pro Vás připravili sérii seminářů, které se budou konat ve středu 25. října od 13. hodiny odpoledne na FSI, konkrétně v místnosti 201/A4, což je nově Skupinová učebna provozovaná Areálovou knihovnou FSI.

Bude se jednat o čtyři hodinové semináře na tato témata:

- Open Access na VUT 13-14
- Autorsko-právní aspekty, předátorství nakladatelé 14-15
- Autorské identifikátory 15-16
- Podmínky evropských fondů ve vztahu k OA 16-17

V každém hodinovém bloku bude prostor na konzultace a dotazy, nemusíte

 ZVIDITELNIT VÝZKUM	 ZLEPŠIT VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	 SPOLEČNĚ PRACOVAT S OSTATNÍM	 UMOŽNIT GLOBÁLNÍ SPOLUPRÁCI VE VĚDĚ
---	---	--	--

 TÝDEN OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU 2017
www.vutbr.cz/openaccess | 23. - 29. října

se tak účastnit celého čtyřhodinového maratonu, ale přijít v dobu, kdy máte čas.

Po skončení seminářů bude akce pokračovat neformální částí. Od 18 hodin se v restauraci Kanas uskuteční Open Beer - zde můžete s knihovníky i dalšími volněji diskutovat nad problematikou otevřeného přístupu.

Pokud stále nevíte, co přesně otevřený

přístup znamená, jsou tyto semináře přesně pro Vás. Zároveň stále platí nabídka Ústřední knihovny pro uspořádání jakéhokoliv semináře z nabídky přímo na ústavu či fakultě, pokud bude zajištěno alespoň pět účastníků z řad studentů nebo zaměstnanců.

www.vutbr.cz/uk/openaccess/oa-week

(js)

Krátké zprávy

ŠKOLENÍ DATABÁZE IEEE XPLORE

Interaktivní přednáška o odborné databázi IEEE Xplore Digital Library se bude konat ve středu 18. října od 12

hodin v místnosti SD1.47 na FEKT VUT v Brně. Seminářem Vás provede Eszter Lukács, IEEE Client Services Manager.

Seminář bude probíhat kompletně v anglickém jazyce, překlad do češtiny nebude zajištěn. Za vaši aktivní účast můžete vyhrát drobné dárky.

Program semináře:

Typy a triky pro vyhledávání

- vyhledávací strategie
  - hledání informací o firmách, zařízeních, nových výrobcích a patentech
  - automatizace vyhledávání
- Jak napsat odborný článek pro IEEE
- kde bych měl publikovat
  - struktura vědeckého článku
  - přehled redakčních procesů
  - otevřený přístup
  - zdroje pro autory IEEE

Po dobu semináře bude pro účastníky dostupné drobné občerstvení.

Registrace na seminář je dostupná na adrese <http://formulare.lib.vutbr.cz/ieee/>

SKUPINOVÁ UČEBNA V KNIHOVNĚ NA FSI

Areálová knihovna FSI zprovoznila jako novinku na tento semestr skupinovou učebnu, která se nachází na stejné chodbě jako knihovna sama. Učebnu si mohou rezervovat jak studenti, tak i vyučující. Učebna je vybavena stolním počítačem a datovým projektorem. Pro týmové studium můžete využívat také tabuli nebo flipchart.

Kapacita místnosti je 30 osob, v případě potřeby je ji možné rozšířit i na 45 osob. Studovna bude otevřená každý všední den do 21 hodin, je však nutné si ji předem rezervovat.

Podrobné informace najdete přímo na stránkách Areálové knihovny FSI:

<http://knihovna.fme.vutbr.cz/potrebuji-vyridit/rezervace-skupinove-ucebny>

(js)